

T. N. D. M.
T. B. C.

2-5-96
(111)

22)

**Bàn thêm về Đại hội VIII:
Giữa Đào Duy Tùng và Võ Văn Kiệt
nên coi Võ Văn Kiệt thuộc về "phía" ta.**

Tôn Thất Thiện

Trong Kinh Thánh nói : "Nihil novi, sub sole" (Dưới bầu trời, không có gì mới cả), và Pascal nói: "Tout est dit, et on vient toujours trop tard" (Cái gì người ta cũng nói hết rồi, và mình luôn luôn đến quá chậm"). Hai câu nói này làm tôi do dự khá nhiều khi bàn đến Đại hội VIII của ĐCSVN, một vấn đề mà đã nhiều người bàn, nhất là trên mặt báo này. Trong hai số trước đã có những bài của anh Nguyễn Gia Kiểng và Nguyễn Hữu Chung: anh Kiểng đã phê xét rất chính xác và rất sâu sắc về Cương lĩnh mà Bộ Chính Trị sẽ đưa ra Đại hội với ý định dùng thủ đoạn bỉ ổi để lấy dấu "OK" êm thấm như thường lệ, và anh Nguyễn Hữu Chung đã bàn về sự đối chọi giữa hai phe Đào Duy Tùng và Võ Văn Kiệt, và thái độ mà chúng ta nên có trong tình huống này. Anh ấy thấy rằng, đối với những người muốn dân chủ thắng thế, nếu phải lựa giữa Đào Duy Tùng và Võ Văn Kiệt, thì nên lựa ông sau này vì với ông ta triển vọng nơi rộng dân chủ nhiều hơn, trong khi phe Đào Duy Tùng tiêu biểu cho một đường lối vô cùng phản động và lạc hậu. Đây là một điểm mà tôi cho rằng bàn thêm cũng không chậm lắm, vì nó chưa được khai triển đến tận cùng của luận lý.

Cộng sản "chân chính" và "tư bản đỏ"

Danh từ "cộng sản chân chính" là một danh từ được những người đã bỏ ĐCSVN gần đây dùng càng ngày càng phổ biến. Hoàng Minh Chính, Đỗ Trung Hiếu, Hồ Hiếu, và rất nhiều người khác, hơn 50 năm về trước, lúc trẻ đầy tràn lý tưởng và mơ mộng, hoàn toàn quên mình, chấp nhận hy sinh vô bờ bến nhưng đồng thời bổng bột và thiếu kinh nghiệm, đã lao mình theo Việt Minh, rồi ĐCSVN, vô điều kiện, vô tư lự, chiến đấu hăng say, hằng tưởng rằng như thế là tham gia vào công cuộc cứu nước dân, không biết rằng mình đang bị lợi dụng.

Khi biết là mình đã "sai lầm" nghiêm trọng (như Nguyễn Hộ thú nhận), hay là đã "đưa lưng cho ĐCS cỡi" để họ xây dựng quyền lực của họ (như Nguyễn Minh Cần, cựu phó chủ tịch Ủy ban nhân dân Hà Nội, hiện tỵ nạn ở Nga, hối hận), thì đã muộn rồi. "Họ" đã xây dựng cơ đồ độc tôn độc tài chuyên chế cá nhân, hay phe phái, vững chãi rồi, không làm gì được vì bị "họ" vô hiệu hoá, hay vì quá sợ "họ". Ngay cả Phạm Văn Đồng, đồng chí thân cận của "Bác", hay như Tôn Đức Thắng, anh hùng Cách mạng tháng 10 Nga, ở các chức vị Thủ Tướng và Chủ Tịch Quốc Gia mà cũng còn bó tay hay run sợ, mà đến cả ông Hồ, người khai sinh ra Đảng, cũng bị loại khỏi thực quyền, như ông Nguyễn Văn Trán đã tiết lộ trong "Viết cho mẹ và Quốc hội", được xuất bản lên ở Việt Nam gần đây.

Những người nói trên cảm thấy rằng mình đã bị ĐCS, nghĩa là tập đoàn hiện đang nắm quyền trong đảng đó, phản bội, hay đúng hơn, cấp lãnh đạo đảng đó đã từ bỏ

những mục tiêu mà Đảng đã hằng đưa ra làm chiêu bài quyến dụ họ gia nhập Đảng và tranh đấu trong hàng ngũ của Đảng trong suốt mấy chục năm trời. Riêng họ, những mục tiêu lý tưởng cao cả đó vẫn còn giá trị, và họ vẫn trung thành với những mục tiêu lý tưởng đó. Vì vậy, họ cho rằng họ mới là những người cộng sản "chân chính", trong khi đám lãnh tụ Đảng hiện nay đã hủ hoá. Họ nghĩ như vậy cũng đúng vì đám này đã trở thành "tư bản đỏ" kết bè kết lũ với mafia, biến ĐCSVN thành một con đĩa hai vôi như ông Hồ hằng nói về tư bản, nhưng nay áp dụng vào ĐCSVN lại rất thích hợp, vì một vôi nó hút máu Dân và một vôi nó hút máu Nước. Hay như một con chim hai cánh: một cánh là mafia ngoại quốc, và một cánh là mafia trong nước. Lập luận như vậy được thực tại xác nhận. Sự hủ hoá của hàng ngũ cũng như cấp lãnh đạo của ĐCS là một điều mà không ai chối cãi, và mà ngay cả những văn kiện chính thức của Đảng cũng đã nói đến rất thường.

Người cộng sản chân chính cần yểm trợ ông Kiệt

Từ tình huống trên đến sự nghĩ đến một cuộc tranh đấu mới, một cuộc cách mạng mới, như ông Nguyễn Khắc Viện đã đề xướng, và sự thành lập một tổ chức khác, như ông Nguyễn Hộ chủ trương, để tiếp tục tranh đấu cho những mục tiêu lý tưởng của mình thời trẻ, là một bước rất tự nhiên. Nhưng trong quá trình này một sự kiện nổi bật: mục tiêu lý tưởng vẫn không thay đổi. Nó vẫn tươi đẹp, cao cả, đáng kính, đáng chấp nhận hy sinh nguy hiểm như xưa để thực hiện. Nhưng công cụ, tổ chức để thực hiện những mục tiêu lý tưởng đó *không phải, không cần, và không thể là ĐCSVN hiện tại được*, với những tư tưởng, chủ trương, đường lối, lãnh đạo, cơ cấu, thể chế, lề lối sinh hoạt của nó như hiện nay. Phải có một sự thay đổi thực sự, hoàn toàn, toàn diện mới được, vì nhất là với lý thuyết và cơ chế "dân chủ tập trung" kiểu Lê-nin-nít Bôn-sê-vích của nó thì không làm gì được: mọi người, trong Đảng cũng như ngoài Đảng, Đảng cũng như Nước, hoàn toàn bị dồn vào thế kẹt và bí.

Trong một bài phân tích cuốn sách "Viết cho Mẹ và Quốc hội" (đăng trong *Tiếng Gọi Dân Tộc*, Paris, số 49, ngày 2/4/1996; *Ngày Nay*, Houston, số 340, ngày 1/4/1996; và *Thế Kỷ 21*, Cali., số 84, tháng 4, 1996) tôi đã có dịp nêu lên dữ kiện kinh khủng là nguyên tắc và lề lối sinh hoạt đó đã đưa đến sự xây đắp một độc tài cá nhân (Lê Duẩn và Lê Đức Thọ), mà ngay cả "Bác" cũng bị làm nạn nhân, như đã nói ở trên. Ngày nào "dân chủ tập trung" còn tồn tại thì ĐCS sẽ tiếp tục ở vào thế kẹt và bí như từ mấy mươi năm nay, và nhất là trong những năm gần đây. Với nguyên tắc và lề lối sinh hoạt đó, cộng thêm nguyên tắc "nhứt trí", ĐCS bị tê liệt, làm cho xứ sở tê liệt theo, vì tất cả những đề nghị cải tổ, những sáng kiến hay, những biện pháp cần thiết để đưa Đảng ra khỏi thế kẹt và bí hiện nay, để tránh nguy cơ sự kẹt và bí này đưa đến một sự sụp đổ bi thảm trong đó ĐCS sẽ là nạn nhân chính, đều bị một vài cá nhân đim đẹp.

Muốn ra khỏi thế kẹt và bí, và nguy cơ hủy diệt đó, những người cộng sản chân chính, còn chút lương tri, và tha thiết với tiền đồ của dân tộc, với Đảng họ, hay ít nhất là danh dự của họ, phải ra sức vận động và hoạt động, làm mọi cách để loại bỏ

nguyên tắc và lễ lối sinh hoạt "dân chủ tập trung" và "nhất trí" hiện đang áp dụng trong Đảng và thay thế nó bằng nguyên tắc dân chủ đa số, để loại bỏ tình trạng một thiểu số, hay chỉ một người với những tư tưởng và chủ trương phản động, lạc hậu, nhưng lại nắm quyền lực chuyên chế độc tài, có thể cản trở tất cả những cải tổ lớn nhỏ, không cho nước nhà đi tới. Những người cộng sản chân chính phải dốc toàn tâm, toàn trí, toàn lực tranh đấu cho sự cải tổ đó. Nếu họ không cứu được Đảng vì nó đã đến "point de sans retour" rồi, thì ít nhất họ cũng giữ được lòng trong sáng của mình và cứu gỡ được danh dự cho mình. Đại hội VIII là một cơ hội để làm việc đó.

Cụ thể, những người cộng sản chân chính phải tán thành, chấp nhận, yểm trợ những đề nghị của ông Võ Văn Kiệt và ủng hộ phe ông này.

Còn những người không cộng sản?

Trong trạng huống nói trên, thái độ sáng suốt, thực tiễn, của những người tranh đấu cho dân chủ là coi ông Võ Văn Kiệt và phe ông ấy như ở "phía" mình, và mong cho họ thắng. (Xin nhấn mạnh là tôi dùng danh từ "*phía*" mình, chớ không phải "*phe*" mình.)

Đối với một người không phải là cộng sản, mà lại triệt để không chấp nhận chủ nghĩa và chế độ cộng sản, hành động như trên có vẻ ly kỳ, vì hành động như vậy vừa là can thiệp vào nội bộ của ĐCSVN, vừa có vẻ mâu thuẫn với chính mình. Nhưng nghĩ cho kỹ, nếu chúng ta thực sự muốn cứu nước, chúng ta không thể bỏ lỡ một cơ hội nào có thể giúp ta đạt mục tiêu mà ta nhắm. Ta không nên quên rằng ĐCS là đảng đang nắm quyền. Nếu nó ở thế kẹt và bí, cả nước cũng bị ở thế kẹt và bí. Và nếu nó bị nổ bung thì nước cũng bị rung chuyển theo. Do đó, thực tiễn buộc ta phải mong rằng dân chủ sẽ đến với xứ sở qua những đổi thay không gây đổ bể, xáo trộn lớn do sự hủy tiêu ĐCS gây ra cho toàn xứ. Về phương diện cụ thể, sự đổi thay này phải thực hiện qua những sự đổi thay trong nội bộ ĐCS, và qua một nhân vật của ĐCS có khả năng làm việc đó.

Trong tình huống hiện tại, người đó là ông Võ Văn Kiệt. Nếu ông này và phe ông thắng, thì sự thắng đó có hậu quả đưa xứ ta tiến thêm một bước trên đường dân chủ. Và vì vậy, trong những điều kiện và giới hạn nào đó, ta nên tiếp tay cho phe này.

Sự tiếp tay này là một sự lựa chọn giải pháp ít xấu nhất trong những giải pháp xấu. Về điểm này tôi xin kể chuyện sau đây. Hồi tôi làm việc tại Phủ Tổng Thống Sài Gòn thời Ông Ngô Đình Diệm, tôi có nhiệm vụ dịch các diễn văn, phỏng vấn v.v... của Tổng Thống Diệm và Ông Ngô Đình Nhu. Một hôm, Ông Nhu đưa tôi dịch một bài phỏng vấn từ tiếng Pháp qua tiếng Anh. Trong đó, trả lời một câu hỏi của ký giả về quyết định chính trị phải dựa trên tiêu chuẩn nào. Ông Nhu trả lời: "L'homme d'Etat n'a qu'un seul choix: entre deux solutions, il choisit la moins mauvaise". (Người trị quốc chỉ có một sự lựa chọn: giữa hai giải pháp, ông ta chọn giải pháp ít xấu nhất). Tôi dịch: "The statesman has only one choice: between two solutions, he chooses the better one". (Người trị quốc chỉ có một sự lựa chọn: giữa hai giải pháp, ông ta chọn giải pháp nào tốt hơn). Thế là ông Nhu gọi tôi vào "xài" tôi một trận! Ông nói: "Toa (anh) không hiểu ý moa (tôi). Điều moa (tôi) nói là: về chính trị, chúng ta không có cái điểm phức

được lựa chọn giữa cái tốt và cái xấu. Chỉ có những giải pháp xấu, và ta phải ráng chọn cái nào ít xấu nhất."

Phải giữ hương dân chủ

Tôi đã được học một bài học về chính trị căn bản mà tôi không khi nào quên, về lý thuyết cũng như về thực hành. Trong thực tế, không thể phủ nhận được là về chính trị, không có giải pháp tốt, chỉ có những giải pháp xấu nhiều hay ít, mức độ xấu tùy tình hình quốc nội và quốc tế, cũng như khả năng và phương tiện của mình, của đồng đội đồng minh của mình. Sự lựa chọn của chúng ta bị giới hạn bởi những yếu tố nằm ngoài tầm kiểm soát của chúng ta. Bất chấp dữ kiện này là rơi vào tình trạng "duy ý chí" -- không cần đếm xỉa đến thực tại, cho rằng mình cứ muốn là được, và làm đại -- Cộng sản Việt Nam đã mắc bệnh này một cách trầm trọng, với những hậu quả tai hại cho xứ sở và cả ngay cho đảng họ.

Áp dụng bài học trên đây vào tình hình hiện tại của Việt Nam, ta thấy sự nhận định của anh Nguyễn Hữu Chung, và sự phân tách Cương lĩnh Đại hội VIII của anh Nguyễn Gia Kiểng, rất đúng. Chúng ta đủ sáng suốt để hiểu rằng ông Tùng, cũng như ông Kiệt, hay bất cứ người cộng sản nào khác, có chống cải tổ hay chủ trương cải tổ, thì cũng vì muốn làm lợi cho Đảng và cho sự duy trì và gia tăng quyền lực của họ. Nhưng dù vậy, chủ trương của Kiệt có lợi cho sự nghiệp dân chủ Việt Nam hơn, và sự lựa chọn chính trị của ta, ở cấp thượng sách, là mong cho ông ấy thắng và, trong những điều kiện nào đó, giúp cho ông ấy thắng, vì sự thắng đó đưa nước ta tiến thêm một bước nữa đến gần mục tiêu dân chủ mà ta muốn đạt.

Ai cũng biết rằng những tàu đi biển khổng lồ một khi đã ra khơi và chạy đến một tốc độ nào đó thì rất khó dừng. Dân chủ cũng vậy. Nên giúp ông Kiệt không phải vì chúng ta thương ông, nhưng vì ông là thuyền trưởng của một chiếc thuyền đi biển khổng lồ. Ông có khả năng lái tàu về hướng dân chủ, và ông ấy biết rằng muốn tiếp tục giữ chức thuyền trưởng của ông thì ông phải tiếp tục giữ cho tàu chạy về hướng đó. Trong giai đoạn này ta làm vậy, nhưng đến giai đoạn sau ta không hẳn cũng làm như vậy. Ta làm gì sẽ tùy ông Kiệt lúc đó sẽ làm gì.

Ottawa, 25/3/1996

2520 chữ